

The Halakhic Process: A (Brief) History

Class 1: Introduction

Rabbi Jonathan Ziring: jziring@migdalahatorah.org

Drisha, Spring 2021

1. משנה תורה, הלכות תלמוד תורה א' י"א

(יא) וְסִיב לְשַׁלֵּשׁ אֶת זְמַן לְמִדְתּוֹ. וְשִׁלִּישׁ בְּתוֹרָה שְׁבַעֲתַיִם. וְשִׁלִּישׁ בְּתוֹרָה שְׁבַעֲלָפָה. וְשִׁלִּישׁ גְּבִין וְנִשְׁכָּלִיל אַחֲרֵית דְּבַר מְרַאשֵׁיתוֹ וְיוֹצֵיא דְּבַר מְדַבֵּר וְיִדְמָה דְּבַר לְדְבַר וְגַבִּין בְּמִדּוֹת שֶׁהַתּוֹרָה נִדְרָשֶׁת בָּהֶן עַד שֶׁיִּדְעֵה הַיָּאֵף הוּא עֶקֶר הַמִּדּוֹת וְהַיָּאֵף יוֹצֵיא הָאָסוּר וְהַמְּתָר וְכִיּוֹצֵא בָּהֶן מְדַבְּרִים שֶׁלְמַד מִפִּי הַשְּׁמוּעָה. וְעִנְיָן זֶה הוּא הַנִּקְרָא גְּמָרָא :

Mishneh Torah, Torah Study 1:11

(11) One is obligated to divide his time of study by three; one third for the study of Holy Writ, one third for the study of the Oral Torah, and one third for thinking and reflecting so that he may understand the end of a thing from its beginning, and deduct one matter from another, and compare one matter to another, and reason out by the hermeneutical rules in which the Torah is expounded to the end that he may know which are the principal rules and how to deduct therefrom that which is forbidden and that which is permitted, and other like matters which he studied from oral tradition. This subject of study is called Gemara.¹¹ *Ibid.* 30a; *Abodah Zarah*, 19b. C.

Which Texts are Primary, and for What Purposes?

2. בבא קמא ב' ב:ד'-ו'

קִרְן מְנַלְן דַּת"ר (שמות כא, כח) כִּי יִגַח אִין נְגִיחָה אֵלָא בְקִרְן שְׁנֵאמַר (מלכים א כב, יא) וַיַּעַשׂ לוֹ צִדְקִיָּה בֶן כְּנַעֲנָה קִרְנֵי בְרוֹז לְוַיֹּאמֶר כֹּה אָמַר ה' בְּאֵלֶּה תִּנְגַח אֶת אֲרָם וְגו' וְאָמַר (דברים לג, יז) בְּכוֹר שׁוּרוֹ הִדֵּר לוֹ וְקִרְנֵי רֵאִם קִרְנֵי בָהֶם עֲמִים יִנְגַח מֵאֵי וְאָמַר וְכִי תִימָא דְבִרֵי תוֹרָה מְדַבְּרֵי לֹא יִלְפִינָן ת"ש בְּכוֹר שׁוּרוֹ הִדֵּר לוֹ וְהָאֵי מִלְפָּה הוּא גִילּוּי מִילְתָּא בְעֵלְמָא הוּא דְנִגְיַחָה בְקִרְן הוּא

Bava Kamma 2b:4-6

The Gemara elaborates: **From where do we derive the primary category of Goring?** The source is **as the Sages taught** in a *baraita*: The verse states: “And if an ox gores a man or a woman” (Exodus 21:28); and **goring is performed only with a horn, as it is stated: “And Zedekiah, son of Chenaanah, made himself horns of iron, and said: So says the Lord: With these shall you gore the Arameans, until they are consumed”** (I Kings 22:11). **And** the verse also states: “His firstborn bull, majesty is his, and his horns are the horns of the wild ox; with them he shall gore the nations” (Deuteronomy 33:17). The Gemara interrupts its citation of the *baraita* and asks: **What** is the purpose of citing the additional verse introduced with the term: **And** the verse also states? The Gemara answers: **And if you would say** that the first verse cited is not a legitimate source as it is a verse from the Prophets, and **we do not derive Torah matters from the texts of the tradition, i.e., Prophets and Writings, come and hear proof from the Torah: “His firstborn bull, majesty is his.”** The Gemara rejects the possibility that the reason a second verse was cited is that the primary category of Goring cannot be derived from a verse in the Prophets: **But is this a halakhic derivation? It is a mere disclosure of the matter, that goring is performed with a horn.** A verse in the Prophets can certainly serve as a source for that disclosure.

Introducing the History

3. אגרת רב שרירא גאון א' (c906-1006)

א (וששאלתם כיצד נכתבה המשנה אם אנשי כנסת הגדולה התחילו לכתבה וכתבו מקצתה חכמי כל דור ודור עד שבא רבי וחתמה. הרי רוב סתמא היא וסתם מתניתין ר' מאיר היא. ורוב חכמי התלמוד ששמותם מפורשין בה ר' מאיר ור' יהודה ור' יוסי ור' שמעון כולם תלמידי ר' עקיבא הוו. והכללות שלמדנו רז"ל בתלמוד הלכה כר' עקיבא מחביריו וכו' יוסי מחביריו וכו' מחביריו וכולן היו בסוף בית שני: ומאי טעמא שבקו רבנן קמאי רובא לבתראי וכל שכן אם לא נכתב כלום [מן המשנה] עד סוף ימיו של רבי: ועוד אם סדור הסדרים מסודר כהוגן סדר המסכתות מה טעם עשו בזה הענין. מה טעם הקדימו יומא לשקלים וסוכה ליום טוב ושתיהן לראש השנה וכן כל מסכתא שלא נסדרה עם חברתה בענין: ותו התוספתא ששמענו שר' חייא כתבה לאחר חתימת המשנה נכתבה או בזמן אחד עמה. ומה ראה ר' חייא לכתבה. אם עשה בה תוספת דברים שהן מפורשין את עניני המשנה אמאי הניחן רבי ולא כתבן והלא משם חכמי המשנה (הם) אמורין: וכן הברייתות כיצד נכתבו. וכן התלמוד כיצד נכתב. וכן רבנן סבוראי כיצד נסדרו אחרי רבינא ומי מלך אחריהם וכמה שנים מלכו מאותו הזמן ועד עכשיו:

ב (תשובה).... ד: (והכי הוּא מִילְתָּא דְרַאשׁוֹנִים לֹא אֵיתִידְעוּ שְׁמַהתְהוֹן אֵלָא [שְׁמוֹתָן] שֶׁל נְשִׂאִים וְשֶׁל אֲבוֹת ב"ד בְּלִבְד מְשׁוּם דְּלֹא הוּא מַחְלֻקָת בִּינֵיהוֹן אֵלָא כֹּל טַעְמֵי דְאֹרִייתָא הוּוּ יִדְעִין לְהוֹן יִדְעֵה בְרוּרָה. וְתִלְמוּדָא נִמְי הוּוּ יִדְעֵה לְהוֹן יִדְעֵה בְרוּרָה וְהוּוּ

הוויי ודקדוקי במשנתם על כל דבר ודבר דהא תנו רבנן בפ' יש נוחלין שמונים תלמידים היו לו להלל הזקן שלשים מהם ראויין שתשרה שכינה עליהן כמשה רבנו ושלשים מהן ראויים שתעמוד להן חמה כיהושע בן נון ועשרים בינוניים. גדול שבכולן יונתן בן עוזיאל קטון שבכולן רבן יוחנן בן זכאי. אמרו עליו על רבן יוחנן בן זכאי שלא הניח לא מקרא ולא משנה ולא תלמוד לא הלכות ולא הגדות דקדודי תורה ודקדוקי סופרים קלים וחמורים וגזרות שוות תקופות וגימטריאות ומשלי כובסים ומשלי שועלים שיחת דקלים שיחת שדים שיחת מלאכי השרת דבר גדול ודבר קטון. דבר גדול מעשה מרכבה דבר קטון הוא דאביי ורבא. להודיע דאפי' הוויא דאביי ורבא לאו מדעתייהו הוו אלא כולהו נהירן לראשונים.

(ה) וכמה דהוה בית המקדש קיים כל חד וחד מרבואתא הוה מגמר להו לתלמידי טעמי דאורייתא ודמשנה ודתלמוד במילי דמחבר להון בשעתיה ומורו לתלמידייהו כי היכי דחזי. והוה נפישא חכמה ולא הוה צריכין לטירחי [אחריני] וההיא פלוגתא דסמיכה לחוד הוא דהוה ביניהון וכד אתו שמאי והלל נמי בתלת מילי בלחוד הוא דאיפליגו דאמרינן אמר רב הונא בשלשה מקומות נחלקו שמאי והלל וכיון דחריב בית המקדש ואזילו לביתר וחריב נמי ביתר ואיתבדרו רבנן לכל צד. ומשום הנך מהומות ושמדים ושגושין שהיו באותו זמן לא שמשו התלמידים כל צרכן ונפישו מחלוקות. מן כד נחת נפשיה דרבן יוחנן בן זכאי והוה רבן גמליאל והוה נמי עדיין ר' דוסא בן הרכינס ואחריני נמי מהנך ראשונים והוה פלוגתא בין בית שמאי ובין בית הלל. ואע"ג דאדחו בית שמאי ונקבעה לכל הלכה כבית הלל הוה פלוגתא בדורו של רבן גמליאל בדברים אחרים בין ר' אליעזר דהוי שמותי ובין ר' יהושע דאינון תלמידי רבן יוחנן בן זכאי.

(ו) והוה נמי בהווא דרא ר' יוסי הגלילי ור' אלעזר בן עזריה ור' יוחנן בן גורי ור' יוחנן בן ברוקא ור' חנינא בן תרדיון ור' אלעזר בן תרדיון ור' אלעזר חסמא ואבא חלפתא ור' יוסי בן קיסמא ולפניהם שמעון בן עזאי ושמעון בן זומא ורבנן [אחריני] נפישו דהוה בהווא דרא.

(ז) ושנים להם שהיו תלמידיהם וחבריהם. והיו בימיהם כגון ר' עקיבא ור' אלעזר המודעי ור' יהודה בן בבא ור' ישמעאל...
(ט) ובכל השנים הללו נתפרשו כל ההלכות שהיו תלויות בכל המדרשות מאחרי ההפסד הגדול [שהיה בחרבן הבית] והספקות שהיו להן באותן המהומות. וכל החלוקות שנולדו בשלש דורות הללו נפסקה הלכה ביניהון ונדעו ביניהון דברי היחידים ודברי המרובים בתד דטרחי רבנן [בהון] טורחי נפישו ודקו [בהון] דוקא בתר דוקא ודקדקו [הרבה] על השמועות והמשניות [לתקנן]. ולא אוסיפו על מימרא דקמאי מאנשי כנסת הגדולה אלא טרחו טרחי נפישו ודקו דקדוקי רב רבי עד דאסיקו מאי דהוה אמרינן הנך ראשונים ומאי דהוה עבדין עד דאיפשיטו להון כל ספקי דאית להו.

(טז) ולא הוה חד מן הראשונים דכתב מדעם עד סוף ימיו דרבנו הקדוש. וכן נמי לא הוה גרסי כולהי בפה אחד ולשון אחד אלא טעמייהו הוה ידעינן להו. וכולהון דעת אחת [הוה] בהון [ולא הוה בגרסייהו פלוגתא וידעינן] מאי דאיתיה דברי הכל ומאי דאית ביה פלוגתא ומאי דאיתיה ליחיד ומאי דאיתיה לרבים. ולא היו [להם] דברים מתוקנים ומשנה ידועה שהכל שונין אותה בפה אחד [ולשון אחד] אלא אותן הטעמים [והשמועות שהיו יודעים] אע"פ שהחכמים כולן [היו] שוין בהם כל אחד ואחד היה שונה לתלמידיו באי זה חבור שירצה באי זה דרך שירצה. יש שאוחז דרך קצרה כדאמרינן משנת ר' אליעזר בן יעקב קב ונקי ותו אמרינן לעולם ישנה אדם לתלמידיו דרך קצרה ואית דתני כללות ואית דתני פרטי ואית דמרווחין ופשיטין דמויי דמויי. וכל חד וחד מרבנן תני כדאתנייה רביה. האי מקדים להא מילתא והאי מאחר לה האי קייט לישניה והאי מרווח ליה. ואית נמי מאן דרביה יחיד דאמר מילתא ותני לה בסתמא אע"ג דידיע ליה דהוה יחיד הוא ואמרינן חייב אדם לומר בלשון רבו. ואיכא דתני מאי דמסתברא ליה חדא כי האי תנא [וחדא כי האי תנא]. ומשום הכי מפרשין בגמרא הא מני רבי פלוני היא. ואמרינן מאן תנא להא דתנו רבנן וכו' כמאן כי האי תנא. ואמרינן בכמה דוכתי מי ששנה זו לא שנה זו. ומדקדיקין במתניתא במילתא ומילתא מינה ומוקמינן רישא בחד תנא וסיפא בחד תנא. והנך מתנייתא כולהו מיקריין ברייתא בתר דתריץ רבי מתניתין דילנא...

(יז) וכיון דחזא ר' דאיכא שינוייא כולי האי בתנויי דרבנן אע"ג דטעמייהו לחדא מילתא סלקין חש דלא נפיש ואתי פסיד מינה דמילתא הואיל וחזא דקא ממעט ליבא וקא מיסתם מעיין החכמה ונסתלקה תורה. כההיא (דאמרינן אי קמאי מלאכי אנן בני אינשי ואי קמאי בני אינשי אנן חמרי וכ) דאמר ר' יוחנן לבן של ראשונים כפתחו של אולם [ושל] אחרונים כפתחו של היכל ואמר [מאן] ראשונים ר' עקיבא אחרונים ר' אלעזר בן שמוע. (ואמרו טובה צפרנן של ראשונים מכריסן של אחרונים.) ואחסנוהו לר' מן שמאי [דהוה ליה תורה ו] גדולה והוה כייפין ליה מכל אתרין כולהו שני כההוא דאמרינן אמר רבה בריה דרבא ואיתימא ר' הילל בריה דר' ואלס מימות משה ועד רבי לא מצינו תורה וגדולה במקום אחד וכו'.

(יט) ושקטו רבנן ביומי דרבי מכל שמדא משום רחימותא דאיכא בין אנטונינוס ורבי ואסכים לתרוצי הילכתא כי היכי דליגרסי רבנן פה אחד [ולשון אחד] ולא ליגרסו כל חד וחד לישנא לנפשיה. משום דהנך ראשונים דקמי חרבן הבית לא (הוה) איצטריכו להכי הואיל ותורה שבעל פה היא ולא איתמרו להו טעמייהו בדברים ידועים כגון תורה דכתיבא אלא ידעי וגמרי טעמי בלבהון וכל חד וחד מגמר להון לתלמידיה כאדם המספר לחבירו ומלמדו להם באיזה לשון שירצה. וכיון דמכנפין בלשכת הגזית ובבתי מדרשות מסודרים [לאומרן] מיד וממלאת [אית להון] בלא עקתא ובלא פחדא ומן שמאי [הוה] מסייעין להון והוה ברירן [להון] טעמי תורה כהלכה למשה מסיני ולית [להון] חלוף ולית [להון] פלוגתא. כדאמרינן (תניא) א"ר יוסי בתחלה לא היה מחלוקת בישראל אלא ב"ד של ע"א יושבין בלשכת הגזית ושני בתי דינין של כ"ג אחד יושב על פתח הר הבית ואחד יושב על פתח העזרה ושאר בתי דינין של כ"ג יושבין בערי ישראל הוצרך הדבר לשאול וכולה ברייתא עד משרבו תלמידי שמאי והלל שלא שמשו כל צרכן רבתה מחלוקת בישראל ונעשית תורה כשתי תורות. ורבנן דבתר הכי דבימי רבן גמליאל ורבן שמעון בנו אכתי קא שקלי וטרו והוה קיימין פלוגתא דתנאי [בהדי הדדי] ולא הוה אפשר להן למגרסינהו בפה אחד [ובלשון אחד]:

(כ) וביומו דרבי [בנו של רבן שמעון בן גמליאל] איסתעיא מילתיה ותרצינהו וכתבינהו והוי מילי דמתניתן כמשה מפי הגבורה אמרן וכאות וכמופת דמיין ולא מלביה חברינהו אלא [הנהון] מילי דהוה גרסי הנהו ראשונים דלקמיה....

(כה) וסתם המשנה כר' מאיר ולא משום דאמרן ר' מאיר מלבו אלא הוה אורחא דגמריה דר' מאיר הוה גמירי. ובאותו דרך דהוה

מתני (רבי מאיר) לתלמידיו אותה [גמרא] אחז רבי וקבעיה לאתנויי לכולי עלמא. ור"מ אחז דרך הגמרא שלו מר' עקיבא רבו ור' עקיבא [קבלה] מרביותו הראשונים דאמרינן א"ר יוחנן סתם מתני' ר' מאיר סתם תוספתא ר' נחמיה סתם סיפרא ר' יהודה סתם ספרי ר' שמעון וכולהו אליבא דר' עקיבא.

(כז) והני ברייתא דתוספתא וסיפרא וסיפרי אילין ברייתא כולהון הוו תנו להו רבנן קמאי ואתו ר' יהודה ור' נחמיה ור' שמעון ולקוטנין כל חד מינייהו דיליה. סיפרא ר' יהודה תוספתא ר' נחמיה סיפרי ר' שמעון ומתניתין ר' מאיר וכולהו אליבא דר' עקיבא כי כולן תלמידי ר' עקיבא הן.

(כח) אבל ברייתא אחרניתא לא איכפת לן בהו משום דהני מוכחרין דרבנן הוו דלקטינהו וחברינהו ואינהו הוו תלמידי חשיבי דר' עקיבא. וכך אמר ר' שמעון לתלמידיו בני שנו מדותי שמדותי תרומות הן מתרומות מדותי של ר' עקיבא. וקא אמרינן לכן של ראשונים כפתחו של אולם [אחרונים כפתחו של היכל וקא מפרשינן ראשונים] זה ר' עקיבא. וקא מפרשי רבנן דאפי' אדם הראשון שמח בתורתו של ר' עקיבא כשהראהו הקב"ה דור דור וחכמיו וגם ר' דוסא בן הרכינס אמר לו לר' עקיבא אתה הוא עקיבא בן יוסף ששמך הולך מסוף העולם ועד סופו...

(לא) וכד חזו כולי עלמא שופרא דתרצתא דמתניתן ואמתת הדברים ודוקא דמילתא שבקו (כולהון) הנך תנויי דהוו תנו ופשטין אלין הלכתא בכל ישראל והויין [שאר] הלכתא כולהו אישתביקן והויין כגון ברייתא ומאן דמעייין בהו כמאן דמעייין בפירושי או בלישני רויחי אבל סמכא דישאל על אילין הלכתא הוה וקבלינהו ישראל כד חזינון באמונה וליכא איניש דאפליג בהון:

(לב) על הדין ארחא תרצינהו ר' לשיטא סדרי משנה ולא דשבקוה קמאי רובא לבתראי אלא קמאי לא הוו צריכי לחיבורי ומילי דמגרסן על פה אינון וכל חד וחד מרבנן ידעי להו בקבלה ולא הוו צרוכי לחיבורינהו ולמיכתבינהו. עד דחרוב בית המקדש וקמו תלמידיהון דהנך רבנן קמאי דלא הוו ידעי כוותהון והוו צריכין לחבורי. דהא ר' אליעזר בן הורקנוס דהוה ריש תלמידי רבן יוחנן בן זכאי כד שילי מיניה הנך מילי דמיפרשן בפ' שני שעירי (סימן) חלה פלוני כבשה ממזר בית אשם [סימן] ולא אהדר להון [מידן] אלא דחניון. ותניא לא מפני שהפליגן בדברים אלא שלא אמר דבר שלא שמע מפי רבו מעולם.

(לג) ולהכי איצטריך רבי לחבורי ולתרוצי שיתא סדרי משנה בתר דנח עלמא שני דורות מן ההוא שמדא [של חרבן הבית]...:

(לד) ולענין תוספתא דר' חייא [ודאי הוא] תרצה ולא מסיימא לן [מילתא] אי ביומיה דר' [איתרצא] או בתריה. אבל בלא ספק הלכות משנותינו איתרצו מקמי תוספתא ומילי דתוספתא ברירין דבתר מתני' אינון ועליהון תניין. ולא פשיטא לן אי ביומיה דר' נח נפשיה דר' חייא [או בתריה] דקא מתמהינן בהנושא על שצוה ר' חנינא בר חמא ישב בראש וקא אמרינן והא איכא ר' חייא דעדיף מיניה ומתרץ נח נפשיה דר' חייא. ואע"ג דמקשי' והא א"ר חייא אני ראיתי קברו של רבי והורדתי עליו דמעות ותו והא א"ר חייא כשמת ר' בטלה כהונה ותו כשחלה ר' נכנס ר' חייא לבקר וכו' ואמרינן אי בעית אימא איפוך ואי בעית אימא (לא תיפוך) כיון דר' חייא עוסק במצוות הוה סבר לא אפגריה אלמא מספקא לן.

(לח) מיהו אמרי רבנן דביומיה דרבי איתרצן תוספתא ומתניין מן ההוא זימנא במדרשיה דר'. ומיתחזי האי סברא מההיא מימרא דמסכ' חגיגה מהנהו אילמי דהוו בשיבבותיה דר' בני אחתיה דר' יוחנן בן גודגדא ואמרי ליה בני ברתיא דר' יוחנן בן גודגדא וכל אימת דהוו עייל רבי לבי מדרשא הוו עיילין ויתבין קמיה ומרחשי שפותיהו ומנידי רישייהו בעא רחמי [רבי] עלייהו ואיתסיו ואישתכחו דהוו ידעי הלכתא וסיפרא וסיפרי ותוספתא וכוליה תלמודא :

(לט) ודאמריתו מה ראה ר' חייא לכתבה ואמאי לא כתבה רבי אילו בקש ר' לכתוב ולחבר כל מה שהיה שנוי בימיו אריכן מילי ואתערקן. אלא עיקרי הדברי תקן [וכתב רבנו הקדוש] וכגון כללות ולישנא קייטא דאפי' מחדא מילתא מיגמר מינה כמה טעמים ותלי תלים [של הלכות גדולות ונפלאות] דבסייעתא דשמיא איתמרא מתניתן ואתא ר' חייא ופשט בברייתא פרטי ואנפי דאית להו עיקרין וכללי. ורובי דטעמי דפשיטין ומרווחין בברייתא עיקר דילהון במתניתין ועל עיקרי דמתניתין סמכינן כדאמרינן אילפא תלא נפשיה באיסקריא דספינתא אמר אי איכא איניש דשאל מינאי מילתא בדבי ר' חייא ורבי ר' אושעיא ולא פשיטנא ליה ממתניתן נפילנא מאסקריא וטבענא .

(מ) אלמא כל מאי דאיכא ברבי ר' חייא ור' אושעיא אית לן למיפשט ממתני'. ובא אילפא להראות חכמתו משום ההוא מעשה דיליה בהדי ר' יוחנן וכד אתא ההוא סבא תנא ליה אומר תנו שקל לבני והן ראויים לתת להם סלע וכו' הא מני ואוקמא כר' מאיר דאמ' מצוה לקיים דברי המת. ואילו אתא ר' חייא בברייתא לאפלוגיה עליה דר' אין שומעין לו כגון מילתא דחזי ר' הלכה וסתמה במתניתן אע"ג דהויה בה פלוגתא מעיקרא. וכדאיתא ר' חייא מפרש דפלוגתא היא מעיקרא אע"ג דסתמא במתני' אנן כמתני' עבדינן ולא נקטי' סוגיא דאית לן מפלוגתא דרבנן דר' מאיר ור' יוסי [כי פליגי תרווייהו] הלכה כר' יוסי והיכא דסתם רבי בר' מאיר [במתני'] כסתמה עבדינן... .

(מב) וסיפרא וסיפרי דרשי דקראי נינהו והיכן רמיזי הילכתא בקראי. ומעיקרא במקדש שני ביומיה דרבנן קמאי לפום הדין אורחא הוו תני להון. וכד חזו רבנן דברייתא [אחרנין] דלא הוו מר' חייא ור' אושעיא דאית בהו שבשתא ואית בהו פרטי דדמין לכללי דיהידיים ומילי דלא דיין והני [ברייתין] דתרצינן ר' חייא ור' אושעיא עדיפן מכולהו לקטינהו רבנן ותננהו בי רבנן ועליהון אמר' בגמ' תנו רבנן. ואף ע"פ כן הוו שכיחי ברייתא אחרוני וגרסי רבנן להו כל חד וחד מאי דאגמריה רביה. ותנאי נמי דהוו תנו יתהון קמיהון כגון אחי תנא דבי ר' חייא ואשייאן תנא דבי ר' אמי ובר קפרא נמי תני משניות אחרות ובכמה דוכתינן אמרינן כדאמר לוי במתניתין ופסקה לוי במתניתיה ודר' חייא ודר' אושעיא עדיפן מכולהו. וכל חד וחד מנהון אית להון ברייתא (מינייהו) על [כל] מסכתא ומסכתא כדאמר' תני רב שרביא בקידושין דבי לוי והוא נמי הוה שמעיה דרבי כבר קפרא וכו' חייא וכו' אושעיא... .

(מג) וסיפרא וסיפרי נמי לאו מתחלה פשטו רבנן בהו כמשנתנו דמשעת תיקונה פשטה בכל ארץ ישראל אלא קלי קלי כדאמרינן ראיתיו לבן פדת שיושב ודורש כמשה א"ר יוחנן לריש לקיש מפי הגבורה וא"ל [ריש לקיש] לאו ידידיה היא [הא] מתניתא היא והיכא תני לה בתורת כהנים נפק ר' יוחנן תניא בתלתא יומי וסברה בתלתא ירחי .

(מו) ובתר הכי איקבעו סיפרא וסיפרי ותוספתא דגרסי להו כולהו רבנן ועד השתא הכין תקנתא וכדאמר התם ר' נחמן הא אנא ור' ששת

דתניא הילכתא וספרא וספרי דגרסו להו כולהו רבנן ותוספתא וכוליה תלמודא. והנך ברייתא לא אית להו קץ וסוף וכל חד [וחד] מן רבנן גריס להו מפום רביה כדאמרין אשכחיה רב פפא בר אבא לרבה בר שאול א"ל תני מר מידי בשכיר א"ל תנינא .

(מז) ורבנן אימוראי דבתר רבי הוו צריכין טובא להלין ברייתא דמינהון מינפקן כל מילי עמיקתא דאמירן במתניתין בלישנא קייטא וברמזי ובכללי ויוצאין מהן ענפים וחיידושין ותולדות. כי לא חבר להון רבי (אלא) עיקרין דילהון ולא פשט דמויי [דאית להון] והוו צריכי רבנן נמי פלפולא וסברא. והוו נמי מינהון מאן דצריכא ליה מילתא וצריך לדמויי מילתא כל מאי דדמי לה ולהביאה בעיקר שלה דאמרין רב חסדא ורב ששת כד הוו פגעי בהדי הדדי רב חסדא מירתע ממתניתיה דרב ששת ורב ששת מירתע מפילפוליה דרב חסדא .

(מח) ושבתו רבנן למאן דגמיר (מתניתא) טובא דמגליין [ליה] טעמי תורה דכיון [דגמיר וידע] כמה תנויי תני מילתא דקייט ליה (מר) [ומלתא ד] מרווח ליה (מר) ומלתא דעמיקא במשנה זו ברורה במשנה אחרת. כההיא דא"ר אחא בר' חנינא אר' אמי אר' אסי אר' יוחנן מאי דכתיב כי בתחבולות תעשה לך מלחמה במי אתה מוצא מלחמתה של תורה במי שיש בידו חבילות חבילות של משנה קרי רב יוסף אנפשיה ורוב תבואות בכח שור .

(מט) ואע"ג דמאן דתני ולא ידע לפלפולי אי זה חדוש ואי זה נולד [אתי מינה] דלא תני [במתניתין] בהדיא ולא ידע לדמויי ולאפוקי עיקר דיליה [מתניתין] אע"פ כן (הוא) עדיף ממאן דמפלפל וסביר ולא גמר מאי דתני ולא מאי דאמור. [מאי טעמא] דההוא ד[הוה] גמיר יכיל לאורויי הנהו מידהני דשמעינון הלכה למעשה וההוא דסביר לא יכיל מאי טעמא דמאן דלית ליה גמרא מהנפיקין ליה מסברא אבל מאן דאית ביה גמרא לפום [מאי] דאמור הוא ולא מהנפיקין ליה מגמרא:

(נ) והיכא דפליגי אימוראי וסוגיין בעלמא כחד מינהון ותניא בברייתא כאידך עבדינן כההוא דתניא [מתניתין] כוותיה כההיא דאמרין בשחיתת קדשים רב יצחק בריה דרב יהודה הוה שכיח קמיה דרמי בר חמא שבקיה ואזל לקמיה דרב ששת יומא חד פגע ביה א"ל רמי [בר חמא] ארקפתא נקטן ביד ריחא אתי ליה ליד א"ל משום דאזלת לך לקמיה דרב ששת [הוית לך כרב ששת] א"ל לאו משום הכי [אלא] מר כי בעינא מילתא מיניה פשיט לי מסברא ואי משכחנא מתניתא דפרכה ליה [אמרת לי אי תניא תניא ו]רב ששת כי בעינא מיניה מילתא פשיט לי ממתניתא ואי משכחנא מתניתא דפרכה ליה אמר לי מתניתא ומתניתא היא א"ל בעי מנאי מילתא ואיפשיט לך מסברא דמתניתא בעא מיניה בשל במקצת כלי טעון כל הכלי מריקה ושטיפה או אינו טעון א"ל אינו טעון (מאי טעמא) מידי דהוה אהזאה א"ל והא לא תני בברייתא הכי דתניא בשל במקצת כלי טעון כל הכלי מריקה ושטיפה מה שאין כן בהזאה א"ל אי תניא תניא... .

(נג) ותלמוד נמי דשאלתין עלייהו. אפי' ראשוני ראשונים הוה אית להון תלמוד דהא אמרין דהוה אית להו הילכתא דגרסין להון כדאמרין מעשה ובדק בן זכאי בעוקצי תאנים. ואע"ג דלאו כלהון [גרסי ב]פה אחד [ולשון אחד] אבל הטעמים ידועים הם שהם שוים וכולהון חד. וכל חד וחד מתני ליה לתלמידיה חבורים משונים זה מזה כל חד וחד כדאגמריה רביה. והלכותיהם וטעמיהם שוים אע"פ שגרסתם מחולק זה מזה .

(נד) והוו עיקרין דידהו קלים וחמורים וגזירות שוות ופנים של מדרשות. ומנהון שלש עשרה מדות שהיה ר' ישמעאל דורש. ומנהון (נמי) דברים אחרים כגון סירוס מקרא. רבויין ומיעוטיין. משמעות דורשין. (דרישת) סמוכים. והקש. שני כתובים הבאים כאחד אין מלמדין. ולמד עליון מתחתון. תפשת מועט תפשת מרובה לא תפשת. דרישת טעם מקרא. גורעין ומוסיפין ודורשין. יש אם למקרא ויש אם למסורת. (לשון עגה). נאמר כאן ונאמר להלן. מקרא נדרש לפניו ולפני פניו. אין מקרא יוצא מידי פשוטו. [אין] מוקדם ומאוחר [בתורה]. דברה תורה כלשון בני אדם. רמז. דבר שנאמ' בזה ואינו ענין לו תנהו ענין לחבירו. דבר שחברו מוכיח עליו. דבר שנאמר בזה ובזה ואין ענין לו תנהו ענין לחברו. פרשה שנאמרה ונשנית [לא נשנית אלא בשביל דבר שנתחדש בה]. דון מינה ומינה דון מינה ואוקי באתרה. דיו לבא מן הדין להיות כנדון. ודברים הרבה כאלה כד הוו אמרי (הנך) ראשונים הילכתא אתהון כל חד וחד כדגריס להון אילין מילי הוויין תלמוד דילהון לגלויי טעמי תורה. וכדאמר ר' אבהו אר' יוחנן תלמיד אחד היה לו לר' מאיר וסומכוס שמו שהיה אומר על כל דבר ודבר של טומאה מ"ח טעמי טומאה ועל כל דבר של טהרה מ"ח טעמי טהרה .

(נה) וכן נמי אית להו אנפא אחרת לתלמוד דידהו למחזי חיידושין וענפים ותולדות היכי דיניהון והיכי אנפי דדמוייהון והיכי מהדרינן ענף לעיקר [דילהון]:

(נו) ומנא לן דהוה (אית) להון תלמודא דהא על רבן יוחנן בן זכאי אמרו דעד הוויי דאביי ורבא הוה גמיר. ותנן נמי ר' יהודה אומר הוי זהיר בתלמוד ששגגת תלמוד עולה זדון. ות"ר העוסק במקרא מדה שאינה מדה שמקבלין עליה שכר בתלמוד אין לך מדה גדולה מזו .

(נז) ובתר ד(א) תקין ר' הלכתא [ומתניתין דידיה] הוה (אית להון) תלמודא דהו מפרשין בה דוקא דמתניתין ופרטי וכללי וטעמי מדרשי. כדת"ר הוי רץ למשנה יותר מן התלמוד. ואמרין עלה הא גופא קשיא אמרת בתלמוד אין לך מדה גדולה מזו והדר אמרת הוי רץ למשנה יותר מן התלמוד א"ר יוחנן בימי רבי נשנית משנה זו בתלמוד אין לך מדה גדולה מזו שבקו כולי עלמא (ל)מתנייתא ואזלו בתר תלמודא. הדר דרש להו (לעולם) הוי רץ למשנה יותר מן התלמוד... .

(נח) ותלמוד הוא חכמת הראשונים דסברי בה טעמי משנה דת"ר רבו שאמרו לא רבו שלמדו מקרא ולא רבו שלמדו משנה אלא רבו שלמדו תלמוד איכא דתני רבו שלמדו חכמה ותרוייהו חד טעמא אינון [דקא תני רבו לא רבו שלמדו מקרא ולא רבו שלמדו משנה אלא רבו שלמדו תלמוד] דברי ר' מאיר ר' יהודה אומר כל שרוב חכמתו ממנו ר' יוסי אומר אפילו לא האיר עיניו אלא במשנה אחת זהו רבו ואמר רבא כגון רב סחורא דאסבר לי זומא ליסטרן:

(נט) ולא הוה להון להנן קמאי עד דאיפטר רבי חבור כתוב וגרסי ליה על פה אלא פירושי כתבו ליה דמפרשינן השתא אנחנא (וכיוצא בנו) לתלמידי דילנא [דכולהון גמריין ליה]. והאי כתיב באנפא חדא והאי כתיב באנפי אחרי (כי דחזי) הכי הו מפרשין משנותהון וקרי להו לפירושיהון תלמוד והוה רויח ליבא ולא צריכין אלא עיקרין. וכד איסתיימא משנה ונה נפשיה דרבי אימעט ליבא ואיצטריכו למלקט תלמודהון ולמיגרסיה ואוסיפו ביה כמה אורחתא אחרניתא ותקינן ביה הנך ראשוני ראשונים כדאמרין מנא הני מילי דרשינן [קראין]. ותקינן ביה חיידושין ותולדות מלתא מלתא כדמפרשא כי היכי דהוה בימי קדמונים. ותקינן ביה נמי מאי דלא הוו צריכין להו להנך קמאי

כגון פירוש דברים עמוקים ד[הנך] קמאי שהיה לבם רחב [לא היו צריכין לפרשם] ונתמעטה אחריהן החכמה. דתנו רבנן משמת ר' אליעזר נגנז ספר תורה משמת ר' יהושע בטלה עצה [וענוה] ומחשבה ומשמת ר' עקיבא בטלו זרועי תורה ונסתמו מעיינות החכמה והכי נמי הוויא ביומי דר...!

(עג) ובכל דרא ודרא מן אילין דרי הוה אית להון שמעתתא דגרסי להון רבנן ומסדרין להון תדיר תדיר. כדאמרינן ר' חייא בריה דרב אבא הוה מהדר תלמודיה (קמיה דר' יוחנן) כל תלתין יומין. (ואמרינן נמי. ר' ששת מהדר תלמודיה כל תלתין יומין). ומיתלי בעברא דדשא ואמר חדאי נפשאי ליד קראי ליד תנאי. והני שמעתתא דהו גרסי להון כולי עלמא כל רבה [ורבה] מפרש להו לתלמידה פירושי אחריני ודקדוקי יתירי ומחדשין נמי דעבדי עובדי בבעיי דבעו מיניה ושקלי וטרו [והו להו פלוגתא] בין [כל] חד [וחד] לבר זוגיה....

(פא) ולפום הכי איתוספא הוראה דרא דבתר דרא עד רבינא ובתר רבינא איפסיקא כדחזא שמואל ירחינאה בסיפרא דאדם הראשון דהוה כתיב ביה רב אשי ורבינא סוף הוראה. ובתר הכי אע"ג דודאי הוראה לא הוה סבוראי דמפרשי פירושי דמקרבני להוראה. ואיקרו הני (רבואתא) רבנן סבוראי וכל מאי דהוה תלי וקאי פרושה. כגון רב ריחומי ורבה ורב יוסף ורב אחא מבי חתים... וכמה סברי איקבעו בגמרא דאינון מרבנן בתראי כגון רב עינא ורב סימונא נקטינן מן קמאי דגמרא דהאשה נקנית [דתנינן ברישא מנא הני מילי וכו'] עד בכסף מנא לן. כולהו אינך קושיי ופירוקי דמתרצי בגמרא רבנן בתראי סבוראי תרצינהו וקבעינהו (ודוד מנה נמי)... :
(פג) ודבעיתון רבנן סבוראי היאך נסדרו אחרי רבינא ומי מלך אחריהן מאותו זמן ועד עכשיו. חזינא לפרושי לכוון עיקרא דהא מילתא והיכי הוה רשונאתיה דישאל מקדם והיכי אפליגו תרתין מתיבתא משום דאית ביה מילתא שבשתא: [הו יודעים ד] מעיקרא כד גלו ישראל בגלות יכניה והחרש והמסגר וכמה נביאים עמהם איתינהו לנהרדעא ובנו (התם) יכניה מלך יהודה וסיעתו [בי] כנישתא ויסדוהו באבנים ועפר שהביאו עמהם מבית המקדש לקיים מה שנאמר כי רצו עבדיך את אבניה ואת עפרה יחוננו וקריוה [לההיא בי כנישתא בי כנישתא ד] שף ויתב [והיא בנהרדעא] כלומר שנסע [בית ה] מקדש וישב כאן. והוה שכינה עמהו כדאמרינן בבבלי היכא שריא שכינה רב אמר בבי כנישתא דהוצל ושמואל אמר בכנישתא דשף ויתב ולא תימא הכא ולא הכא אלא (אימא) זימנין הכא וזימנין הכא אמר אביי תיתי לי דכי מרחיקנא פרסה התם מצלינא. והדא כנישתא דהוצל קרובה היא לבית מדרשו של עזרא הסופר ולמטה מנהרדעא היא .
(פד) וכיון שעלו עזרא וזרובבל והגולה מבבל ובנו בית המקדש והו שם ראשי סנהדרין כגון שמעון הצדיק ואנטיגנוס איש סוכו ושאר אותן הזוגות ורובן מבבל היו עולין. והלל הזקן היה עולה עמהן ואע"פ כן היו מרביצין תורה הכא והו להו ראשי גליות מבית דוד אבל ראשי מתיבתא [וסנהדרין] לא הוה בהו דהא מילתא קא אמרין דלא הו אלא מן המקום אשר יבחר יי....'

(צג) ושכיב רב בשנת תקנ"ח ונהג שמואל בתריה....
(צד) ושכיב שמואל ונה נפשיה בשנת תקס"ד והו תלמידיה רב נחמן בנהרדעא
...ובשנת תשפ"ז שכיב רב סמא בריה דרבא. ובתריה מלך רב יוסי וביומיה סוף הוראה ואסתיים תלמודא :
(קיא) ורובא דרבנן סבוראי שכיבו בשנים מועטות דהכי פירשו גאונים בספרי זכרוניהם בדברי הימים. ובשנת תתט"ו שכיב רבנא סמא בריה דרבנא יהודה בסיון ואמרינן דדיינא דבבא הוה. ובחד בשבא דהו ארבע באדר שנת תתי"ז שכיב רב אחאי בר רב הונא. ובניסן דשתא דא שכיב רב ריחומאי ואית דמחלפין רב ניהומאי. ובשנת תתי"ז בכסלו שכיב רב שמואל בר יהודה דמן פום בדיתא. ובאדר שכיב רבינא מן אמוציא. ובשנת תתי"ט שכיב רב הונא ריש גלותא. ובשנת תתכ"ב ביום כפור הוה זעפא ושכיב רב אחא בריה דרבה בר אבוה. ובשנת תתכ"ו שכיב רב תחנא ומר זוטרא בני רב חנינא ואישתייר רבה יוסף גאון במתיבתא כמה שנין. ובתר הכי רב עינא בסורא ורב סימונא בפום בדיתא. ובתר הכי רב רבאי מרוב ומן מתיבתא דילן הוה ואמרינן דגאון הוה.
(קיב) והוויין שני שמד וצרות [בתר אילין מילין] בסוף מלכות פרסיים ולא הו יכילין למקבע פרקי ואותיבי מתיבתא ומדבר מנהג גאונים עד בתר כמה שנין דאתו רבנן דילנא מפומבדיתא לסביבות נהרדעא למדינתא דפירוז שאבור. ואילן גאונים דהו במתיבתא דילנא בפומבדיתא בתר אילין מילין בסוף מלכות פרסיים משנת תת"ק מלך מר בר רב חנן מאשקייא. ובתריה מלך מר רב מרי זקננו בריה דמר רב דימי הורנו ובית מדרשו בפירוז שבור נודע בי רב מרי עד היום הזה. ובימיו היה בסורא מר רב מר בן רב הונא גאון בשנת תתק"כ....

(קלד) ובשנת רע"ט אסתמכינא בגאונות וסמיכניה להאי בנינו באבות בית דין מן שיעור תרתין שנין. יהא רעוא מן קמי קודשא בריך הוא דלשווי יתנא חשובים (עם החיים ו) עם הכתובים לחיים ויזכי יתנא לדבורי ישראל בקושטא] כהוגן [וכראוי] וייתי למשיחא בר דוד (השתא) בעגלא ובזמן קריב בחיינא ובחיוכו [ובחיי דכל בית ישראל וכן יהי רצון] אמן נשלמה תשובת רבינו שרירא גאון אביו של רבינו האיי גאון ז"ל:

Epistle of Rav Sherira Gaon 1

(1) You asked, How was the Mishna written? Did the Men of the Great Assembly begin writing it and the sages of each successive generation added a little to it until Rabbi came and sealed it? [This would be reasonable] Since most anonymous statements are [Rabbi's] and [all] anonymous Mishnayot are Rabbi Meir's. [Additionally,] most of the sages that are mentioned in the Talmud are Rabbi Meir, R' Yehuda, R' Yosei and R' Shimon; all of them were students of R' Akiva. [Furthermore, drawing from] the principals that our sages of blessed memory taught us in the Talmud (that the law follows R' Akiva over his colleague, R' Yosei over his colleagues and Rabbi over his colleague) all of [these Rabbanim lived] at the end of the Second Temple. ... Why did the earlier Rabbanim give up most [of the Mishna] to the later [Rabbanim]? This could only be true if none

of the Mishna was written until the end of Rabbi's life. ... Furthermore, if the orders [of the Mishna] were organized according to the order of the Tractates, why did they do it [?chronologically?] this way? Why did they precede Yoma to Shekalim, Sukkah to Haggigah and both of them to Rosh Hashana? [This question applies to] any tractate that is not ordered with its fellow [?chronologically?]. ... Furthermore, [regarding] the Tosefta [is it like what] we heard that R' Hiah wrote it after the sealing of the Mishna or [was it written] at the same time as [the Mishna]? And why did R' Hiah write it? If [R' Hiah] make [the Tosefta] as additional things that explain the topics of the Mishna, Why did Rabbi leave them and not write them? Isn't [the Tosefta] said in the name of the sages of the Mishna? ... Also the Braitot, how were they written? Also the Talmud, How was it written? Also the Rabbanan Savorai, How did they edit [the Talmud] after Ravina. Who ruled [i.e. ran the Yeshiva] after them? How many years did they rule from that time until now?

4. משנה תורה, מסירת תורה שבעל פה א'-ה'

(א) אז לא אבוש, בהביטי אל כל מצותיה:

- כל המצוות שנתנו לו למשה בסיני – בפרוש נתנו, שנאמר "ואתנה לה את-לחת האבן, והתורה והמצוה" (שמות כד, יב): "תורה", זו תורה שכתב; ו"מצוה", זה פרושה. וצנונו לעשות התורה, על פי המצוה. ומצוה זו, היא הנקראת תורה שבעל פה.
- (ב) כל התורה – פתחה משה רבנו קדם שימות, בכתב ידו. ונתן ספר לכל שבט ושבת; וספר אחד – נתנהו בארון לעד, שנאמר "לקח, את ספר התורה הזו, ושמתם אתו, מצד ארון ברית-ה' אלהיכם; והיה-שם בך, לעד" (דברים לא, כו).
- (ג) והמצוה, שהיא פרוש התורה – לא כתבה; אלא צוה בה לזקנים וליהושוע ולשאר כל ישראל, שנאמר "את פליהדבר, אשר אנכי מצוה אתכם – אתו תשמרו, לעשות . . ." (דברים יג, א). ומפני זה נקראת תורה שבעל פה.
- (ד) אף על פי שלא נכתבה תורה שבעל פה, למדה משה רבנו בלילה בבית דינו לשבעים זקנים; ואלעזר ופינחס ויהושוע, שלשתן קבלו ממשה. וליהושוע שהיה תלמידו של משה רבנו, מסר תורה שבעל פה וצוהו עליה; וכן יהושוע, כל ימי חייו למד על פה.
- (ה) וזקנים רבים קבלו מיהושוע, וקבל עלי מן הזקנים ומפינחס; ושמואל קבל מעלי ובית דינו, ודויד קבל משמואל ובית דינו. ואחיה השילוני, מיוצאי מצרים היה ולוי היה, ושמע ממשה, והיה קטן בימי משה; והוא קבל מדויד ובית דינו.

Mishneh Torah, Transmission of the Oral Law 1-5

(1) BY OUR MASTER MOSES BEN MAIMON OF BLESSED MEMORY

"Then should I not be ashamed, when I have regard unto all Thy Commandments". (Ps. 119.6.)

All of the commandments which were given to Moses on Sinai were given together with their oral explanation for, it is said: "And I will give thee the tables of stone, and the Torah and the commandment" (Ex. 24.12.); the Torah, is Holy Writ; and the commandment, its oral explanation. Moreover, He commanded us to observe the Torah by the word of the commandment; thus it is this commandment which is called Oral Torah.

(2) The whole Torah was written by Moses our Master, before his demise, by his own hand; and he gave a Book to each and every tribe, and one Book he deposited in the Ark as testimony, even as it is said; "Take this Book of the Torah and put it by the side of the Ark of the Covenant of the Lord your God, that it may be there as a witness against thee" (Deut. 32.26.);

(3) but the commandment, which is the oral explanation of the Torah, he did not reduce to writing, but he charged the Elders and Joshua and the rest of all Israel concerning its observance, even as it is said: "All the word which I command you, that shall ye observe to do" (Deut. 13.1.); therefore, is this word of the commandment called, Oral Torah.

(4) Although the Oral Torah was not reduced to writing, Moses our Master gave instructions in its full scope at his tribunal-seat, to seventy Elders. Eleazar, Phinehas and Joshua, all the three of them received it from Moses; yet, unto Joshua, because he was the disciple of Moses our Master, he transmitted the Oral Torah and charged him concerning its observance. Joshua likewise continued throughout his lifetime to study it orally;

(5) and many Elders received it from Joshua. Eli received it from the Elders and from Phinehas; Samuel received it from Eli and his tribunal; David received it from Samuel and his tribunal; Ahijah the Shiloite who was among those who went forth out of Egypt, and a Levite, heard Moses expounding it; but, as he was an infant in the days of Moses, he became the recipient from David and his tribunal;

5. משנה תורה, מסירת תורה שבעל פה י"ב-ט"ו

(יב) רבנו הקדוש חבר המשנה. ומימות משה ועד רבנו הקדוש, לא חברו חבור שמלמדין אותו ברבים בתורה שבעל פה; אלא בכל דור ודור, ראש בית דין או נביא שיהיה באתו הדור, כותב לעצמו ופרון בשמועות לשמע מרבותיו, והוא מלמד על פה ברבים.
 (יג) וכן כל אהד ואהד כותב לעצמו כפי כוחו, מבאור התורה ומהלכותיה כמו ששמע, ומדברים שנתחדשו בכל דור ודור, בדינים שלא למדום מפי השמועה אלא במדה משלוש עשרה מדות והספיקו עליהן בית דין הגדול. וכן היה הדבר תמיד, עד רבנו הקדוש.
 (יד) והוא קבץ כל השמועות וכל הדינים וכל הבאורין והפרושין ששמעו ממשה רבנו, ושלמדו בית דין שלכל דור ודור, בכל התורה כלה; וחבר מהפל ספר המשנה. וישנו ברבים, ונגלה לכל ישראל; וכתבוהו פלם, ורצו בכל מקום, כדי שלא תשתכח תורה שבעל פה מישראל.
 (טו) ולמה עשה רבנו הקדוש כן, ולא הניח הדבר כמות שהיה – לפי שראה שהתלמידים מתמעטים והולכים, והצרות מתחדשות ובאות, וממלכת הרשעה פושטת בעולם ומתגברת, וישראל מתגלגלים והולכים לקצוות: חבר חבור אהד להיות ביד פלם, כדי שילמדוהו במהרה ולא ישכח; וישב כל ימיו הוא ובית דינו, ולמד המשנה ברבים.

Mishneh Torah, Transmission of the Oral Law 12-15

- (12) Our Holy Master compiled the Mishna. From the days of Moses our Master till our Holy Master no text book of the Oral Torah for public instruction had been issued, the practice theretofore being for the president of a tribunal or a prophet who flourished in a given generation to keep privately written memoranda of his Masters' oral teachings, out of which he, in turn, instructed the public orally.
- (13) Like practice was resorted to by each and every individual scholar to write down, according to his ability of understanding the exposition on the Torah and its laws, as he heard it. So was also the practice in preserving new acts in each and every generation which were not based on tradition but upon one of the thirteen hermeneutical rules, to which the Great Tribunal had assented. This procedure was followed continuously until the advent of our Holy Master,
- (14) and he collected all traditional precedents, judicial pronouncements, expositions and explanations, whether they were traditionally attributed to Moses our Master or whether they were so instructed by the tribunals in each and every generation, the scope of which embraced the whole Torah, and from it all he compiled the Book of the Mishna, out of which he gave public instruction to scholars, and its fame reached to all Israel, and written copies of it were made universally, and its circulation reached everywhere, so that the Oral Torah be not forgotten from the midst of Israel.
- (15) But why did our Holy Master thus, and did not leave the matter as it was heretofore? Because he observed that the number of students continued to decrease, whereas the volume of oppression continued to increase with renewed strength; that the Roman Empire continued to spread out its boundaries in the world and conquer, whereas Israel continued to drift aimlessly and follow extremes, he, therefore, compiled one book, a handy volume for all, so that they may study it even in haste and not forget it. And his whole lifetime, he sat together with the members of his tribunal and gave public instruction in the Mishna.

6. משנה תורה, מסירת תורה שבעל פה כ"א-מ"ב

- (כא) נמצא מרב אשי עד משה רבנו – ארבעים איש, ואלו הן: (א) רב אשי, (ב) מרפא, (ג) מרבה, (ד) מרב הונא, (ה) מרבי יוחנן ורב ושמואל, (ו) מרבנו הקדוש, (ז) מרבן שמעון אביו, (ח) מרבן גמליאל אביו, (ט) מרבן שמעון אביו, (י) מרבן גמליאל הזקן אביו, (יא) מרבן שמעון אביו, (יב) מהלל אביו ושמואל, (יג) משמעיה ואבטליון, (יד) מיהודה ושמעון, (טו) מיהושע ונמאי, (טז) מיוסף ויוסף, (יז) מאנטגנוס, (יח) משמעון הצדיק, (יט) מעזרא, (כ) מבריה, (כא) מירמיה, (כב) מצפניה, (כג) מחבקוק, (כד) מנחום, (כה) מיואל, (כו) ממיכה, (כז) מישעיה, (כח) מעמוס, (כט) מהושע, (ל) מזכריה, (לא) מיהונדע, (לב) מאלישע, (לג) מאליהו, (לד) מאחיה, (לה) מדויד, (לו) משמואל, (לז) מעלי, (לח) מפניחס, (לט) מיהושע, (מ) ממשה רבנו רבן שלכל הנביאים, מעם ה' אלהי ישראל.
 (כב) כל אלו החכמים הנזכרים, הם גדולי הדורות – מהם ראשי ישיבות, ומהם ראשי גליות, ומהם מסנהדרי גדולה. ועמהם בכל דור ודור, אלהים ורכבות ששמעו מהם ועמהם.
 (כג) רבינא ורב אשי, הם סוף חכמי התלמוד; ורב אשי הוא שחבר התלמוד הבבלי בארץ שנער, אחר שחבר רבי יוחנן התלמוד הירושלמי בכמו מאה שנה.
 (כד) וענין שני התלמודין – הוא פרוש דברי המשנה ובאור עמוקותיה, ודברים שנתחדשו בכל בית דין ובית דין מימות רבנו הקדוש ועד חבור התלמוד. ומשני התלמודין, ומן התוספתא, ומספרא ומספרי, ומן התוספות – מכלם יתבאר האסור והמתיר, והטמא והטהור, והחייב והפטור, והנשך והפסול, כמו שהעתיקו איש מפי איש מפי משה מסיני.
 (כה) גם יתבאר מהם דברים שגזרו חכמים ונביאים שכל דור ודור, לעשות סג לתורה, כמו ששמעו ממשה בפרוש וישמרתם את משמרתתי" (ויקרא יח, ל), שאמר עשו משמרת למשמרתתי.
 (כו) וכן יתבאר מהם המנהגות והתקנות שהתקינו או שנהגו בכל דור ודור, כמו שראו בית דין שלאותו הדור, לפי שאסור לסור מהם, שגאמר "לא תסור, מפל הדבר אשר יגידו לך – ימין ושמאל" (ראה דברים יז, יא).

(כז) וכן משפטים ודינין פלאיים שלא קבלו אותן ממשנה, ודנו בהן בית דין הגדול שקלאותו הדור במדות שהתורה נדרשת בהן, ופסקו אותן הזקנים, ונגמרו שהדין כן הוא. הכל חבר רב אשי בתלמוד, מימות משה ועד ימיו.

(כח) וחקרו חכמי משנה חבורין אחרים, לפרש דברי התורה: רבי הושעיה תלמידו של רבנו הקדוש, חבר באור ספר בראשית. ורבי ישמעאל פרש מאלה שמות עד סוף התורה, והוא הנקרא מכלתא; וכן רבי עקיבה חבר מכלתא. וחקמים אחרים חקרו מדרשות. והכל חבר קדם התלמוד הבבלי.

(כט) נמצא רבינא ורב אשי וחקריהם, סוף גדולי חכמי ישראל המעתיקים תורה שבעל פה, ושגזרו גזרות והתקינו תקנות והנהיגו מנהגות ופשטו גזרותם ותקנותם ומנהגותם בכל ישראל, בכל מקומות מושבותיהם.

(ל) ואחר בית דינו של רב אשי, שחבר התלמוד בימי בנו וגמרו, נתפזרו: ישראל בכל הארצות פזור יתר, והגיעו לקצוות ולאיים הרחוקים; ורבקה קטטה בעולם, ונשתבשו הדרכים בגיסות. ונתמעט תלמוד תורה, ולא נתפזרו ישראל ללמד בישיבותיהם אלפים ורבבות כמו שהיו מקדם.

(לא) אלא מתקבצים יחידים השרידים אשר ה' קורא בכל עיר ועיר ובכל מדינה ומדינה, ועוסקים בתורה, ומבינים בחבורי החכמים פלם, ויודעים מהם דרך המשפט היאך הוא.

(לב) וכל בית דין שעמד אחר התלמוד בכל מדינה ומדינה וגזר או התקין או הנהיג לבני מדינתו, או לבני מדינות – לא פשטו מעשיו בכל ישראל: מפני חסד מושבותיהם, ושבוש הדרכים; ונחיות בית דין שלאומה המדינה יחידים, ובית דין הגדול שלשבעים בטל מכמה שנים קדם חבור התלמוד.

(לג) לפיכך אין כופין אנשי מדינה זו לנהג במנהג מדינה אחרת, ואין אומרים לבית דין זה לגזר גזרה שגזרה בית דין אחר במדינתו. וכן אם למד אחד מן הגאונים שדרך המשפט כן הוא, ונתבאר לבית דין אחר שעמד אחריו שאין זה דרך המשפט הפתוב בתלמוד – אין שומעין לראשון, אלא למי שהדעת נוטה לדבריו, בין ראשון, בין אחרון.

(לד) ודברים הללו, בדינים וגזרות ותקנות ומנהגות שנתחדשו אחר חבור התלמוד. אבל כל הדברים שבתלמוד הבבלי, חזבין כל בית ישראל ללכת בהם; וכופין כל עיר ועיר וכל מדינה ומדינה לנהג בכל המנהגות שנהגו חכמים שבתלמוד, ולגזר גזרותם וללכת בתקנותם.

(לה) הואיל וכל אותן הדברים שבתלמוד הספימו עליהם כל ישראל, ואותן החכמים שהתקינו או שגזרו או שהנהיגו או שדנו דין ולמדו שהמשפט כן הוא הם כל חכמי ישראל או רבן, והם ששמעו הקבלה בעיקרי התורה פלה, איש מפי איש עד משה רבנו.

(לו) כל החכמים שעמדו אחר חבור התלמוד ובנו בו, ויצא להם שם בתקמתם – הם הנקראים גאונים. וכל אלו הגאונים שעמדו בארץ ישראל ובארץ שגזר ובספרד ובצרפת למדו דרך התלמוד והוציאו לאור תעלומותיו ובארו עניניו, לפי שדרך עמוקה נרכו עד למאוד. ועוד שהוא בלשון ארמי מערב עם לשונות אחרות, לפי שאותה הלשון היתה ברורה לכל בשגזר בעת שחבר התלמוד; אבל בשאר המקומות וכן בשגזר בימי הגאונים, אין אדם מכיר אותה לשון עד שמלמדים אותו.

(לז) וישאלו רבות שואלין אנשי כל עיר ועיר לכל גאון שיהיה בימיהם לפרש להם דברים קשים שבתלמוד, והם משיבים להם כפי חקמתם; ואותן השואלין מקבצין התשובות, ועושין מהן ספרים להבין מהם.

(לח) גם חבור הגאונים שבכל דור נדור, חבורין לבאר התלמוד: מהם מי שפרש הלכות יחידות, ומהם מי שפרש פרקים יחידים שנתקשו בלמוד, ומהם מי שפרש מסכתות וסדרים.

(לט) ועוד חבור הלכות פסוקות, בענין האסור והמתיר והחזק והפסור, בדברים שהשעה צריכה להם, כדי שיהיו קרובין למדע מי שאינו יכול לירד לעמקו של תלמוד. וזו היא מלאכת ה' שעשו בה כל גאוני ישראל, מיום שחבר התלמוד ועד זמן זה, שהוא שנה שמינית אחר מאה ואלף לתקון.

(מ) ובזמן הזה תקפו צרות ימרות, ונדחקה שעה את הכל, ואבדה חקמת חכמינו, ובינת נבוינו נסתתרה; לפיכך אותן הפרושין והתשובות וההלכות שחברו הגאונים, וראו שהם דברים מבארים, נתקשו בימינו, ואין מבין עניניהם פראוי אלא מעט במספר. ואין צריך לומר, התלמוד עצמו: הבבלי, והירושלמי, וספרא, וספרי, והתוספתות – שהן צריכין דעת רחבה ונפש חכמה וזמן ארוך, ואחר כך ינדע מהן הדרך הנכונה בדברים האסורין והמתירין ושאר דיני תורה היאך היא.

(מא) ומפני זה נערת חזני, אני משה בירבי מזמן הספרדי, ונשענתי על הצור ברוך הוא, ובינתי בכל אלו הספרים; וראיתי לחבר דברים המתבררים מכל אלו החבורין, בענין האסור והמתיר והטמא והטהור עם שאר דיני תורה: כלן בלשון ברוכה ונדרה קצרה, עד שתהא תורה שבעל פה פלה סדורה כפי הכל – בלא קשיה ולא פרוק, ולא זה אומר בכה וזה אומר בכה, אלא דברים ברורים קרובים נכונים, על פי המשפט אשר יתבאר מכל אלו החבורין והפרושין הנמצאים מימות רבנו הקדוש ועד עכשו.

(מב) עד שיהיו כל הדינין גלויין לקטן ולגדול בדין כל מצוה ומצוה, ובדין כל הדברים שתקנו חכמים ונביאים: כללו שלדבר, כדי שלא יהא אדם צריך לחבור אחר בעולם בדין מדיני ישראל; אלא יהיה חבור זה מקבץ לתורה שבעל פה פלה, עם התקנות והמנהגות והגזרות שנעשו מימות משה רבנו ועד חבור התלמוד, וכמו שפרשו לנו הגאונים בכל חבוריהן, שחברו אחר התלמוד. לפיכך קראתי שם חבור זה משנה תורה – לפי שאדם קורא תורה שבכתב תחלה, ואחר כך קורא בזה, ויודע ממנו תורה שבעל פה פלה, ואינו צריך לקרות ספר אחר ביניהם.

Mishneh Torah, Transmission of the Oral Law 21-42

(21) Consequently there are forty intervening generations from Rab Ashi till Moses our Master, peace be to him! namely: (1) Rab Ashi received the Oral Torah from Raba; (2) Raba from Rabba; (3) Rabba from Rab Huna; (4) Rab Huna from Rabbi Johanan and from Rab and Samuel; (5) Rabbi Johanan and Rab and Samuel from our

Holy Master; (6) our Holy Master from Rabbi Simeon his father; (7) Rabbi Simeon from his father Rabbin Gamaliel; (8) Rabbin Gamaliel from his father Rabbin Simeon; (9) Rabbin Simeon from his father Rabbin Gamaliel the Elder; (10) Rabbin Gamaliel the Elder from his father Rabbin Simeon; (11) Rabbin Simeon from his father Hillel and from Shammai; (12) Hillel and Shammai from Shemaiah and Abtalion; (13) Shemaiah and Abtalion from Judah and Simeon; (14) Judah and Simeon from Joshua son of Perahyah and Nittai of Arbela; (15) Joshua and Nittai from Jose son of Joezer and Joseph son of Johanan; (16) Jose son of Joezer and Joseph son of Johanan from Antigonus (17) Antigonus from Simeon the Just; (18) Simeon the Just from Ezra; (19) Ezra from Baruch; (20) Baruch from Jeremiah; (21) Jeremiah from Zephaniah; (22) Zephaniah from Habakkuk; (23) Habakkuk from Nahum; (24) Nahum from Joel; (25) Joel from Micha; (26) Micha from Isaiah; (27) Isaiah from Amos; (28) Amos from Hosea; (29) Hosea from Zachariah; (30) Zachariah from Jehoiadah; (31) Jehoiadah from Elisha; (32) Elisha from Elijah; (33) Elijah from Ahijah; (34) Ahijah from David; (35) David from Samuel; (36) Samuel from Eli; (37) Eli from Phinehas; (38) Phinehas from Joshua; (39) Joshua from Moses our Master; (40) Moses our Master from the Word of Almighty. Thus it is established that all of them received it from the Lord God of Israel.

(22) All of the hereinabove named scholars were the greatest men in their respective generations; some were heads of schools, others exilarchs, and still others heads of the Great Sanhedrin; and with them were their contemporaries in each and every generation numbering in the thousands, even tens of thousands who heard the Oral Torah being expounded together with them, or received it from them.

(23) Rabina and Rab Ashi flourished at the close of the era of Talmudic scholars. Rab Ashi is he who compiled the Babylonian Talmud in the land of Shinar about a century after Rabbi Johanan compiled the Jerusalem Talmud.

(24) The scope of both Talmudic works comprises an exposition defining the text of the Mishna, elucidatory commentaries upon its complexities, and a survey of the legal precedents established by the succeeding tribunals during the intervening period between our Holy Master and the compilation of the Talmud. And, out of both Talmudic works, the Tosefta, Sifra, Sifre (and Additions), from it all is derived what is forbidden and what is permitted, what is polluted and what is clean, what is guilt and what is innocence, what is disqualified and what is fit, all as it was transmitted orally from man to man, from the mouth of Moses our Master, even from Sinai.

(25) Therefrom are also derived the edicta issued by the scholars and prophets in each and every generation to safeguard the Torah itself, as they heard it clearly from Moses, saying: "Therefore shall ye keep my charge" (Lev. 18.30.), which means, "Build a fence around My Guard".²⁶*Mo'ed Katan 5a. S.*

(26) Likewise are the customs and by-laws, which were inaugurated and enacted in each and every generation, by authority of the tribunal of a given generation derived therefrom. Moreover, it is forbidden to deviate from them, even as it is said: "Thou shalt not turn aside from the sentence which they shall declare unto thee, to the right hand, nor to the left" (Deut. 17.11.).

(27) Similarly are derived therefrom such laws and judicial pronouncements, otherwise not accredited by tradition to Moses, but legislated by a tribunal of a given generation upon authority of the rules by which the Torah is expounded, and were passed upon their merits by the Elders, who decided that such should be the law. The entire scope of it all, extending from the days of Moses even to his day, Rab Ashi compiled.

(28) In addition, the scholars of the Mishnaic period compiled divers works of exegesis on the text of the Torah. Rabbi Hoshia, a disciple of our Holy Master, compiled an exegetical work on the Book of Genesis; Rabbi Ishmael compiled a work of commentaries extending from Exodus till the end of the Torah; this work is called *Mehilta*; Rabbi Akiba, too, compiled a *Mehilta*; and other scholars, in a later period, compiled Midrashic literature; but all of those were edited prior to the compilation of the Babylonian Talmud.

(29) Consequently, Rabina and Rab Ashi and their Associates were the last of the great scholars in Israel who edited the Oral Torah, issued edicts, enacted statutes and established customs; and their edicts, statutes, and customs were universally accepted by Israel in all the places of their habitation.

(30) After the tribunal of Rab Ashi, who compiled the Talmud, which was completed in the days of his son²⁷ *Mar. G.*, the extent of Israel's dispersion throughout the lands became more general, its extreme points reaching out to distant isles, in the midst of which universal unrest became alarming, making the highways unsafe on account of military operations, as a result of which the study of the Torah was neglected, and the sons of Israel ceased flocking to their schools in the thousands and in the tens of thousands as theretofore,

(31) save only the gathering of a remnant few, who ever hear the call of God in each and every city and in each and every country and study the Torah and understand all the works of the scholars and learn to know therefrom the path of the law as it is.

(32) Thus, every tribunal, founded during the post-Talmudic era in each and every country which issued edicts, or enacted statutes, or established customs, either for the inhabitants of its own country alone or for the inhabitants of many countries, did not have its authority extended throughout all Israel, because of the great distances between their habitations and the unsafe condition of the highways. Moreover, as the tribunal of a given state consisted of individual scholars only, for the Great Tribunal of seventy one had ceased to be many years before the compilation of the Talmud,

(33) the people of one state could therefore, not be forced to inaugurate the custom of another state; neither could one tribunal be told to issue edicts similar to the edicts issued by another tribunal for its own state. Likewise, if one of the Gaonim instructed concerning a given law in a particular way, and it became clear to another tribunal which rose up after him, that such was not the way of the law according to the text of the Talmud, the first one is not supported but the one whose interpretation is based upon sound reasoning, whether he be the first one or the last one.

(34) These rules apply only to laws, edicts, statutes and customs which were inaugurated during the post-Talmudic era; but all matters named in the Babylonian Talmud itself, are mandatory upon all Israel to follow, and each and every community and each and every state must be forced to inaugurate the customs which were promulgated by the Talmudic scholars, to proclaim their edicts and to obey their statutes,

(35) because to all such matters so named in the Talmud, all Israel assented. Moreover, those scholars who enacted statutes, issued edicts, inaugurated customs or made judicial pronouncements and instructed that such was the law, constituted all, or a majority of the scholars in Israel, and they were the recipients of the traditional interpretation of the precepts of the whole Torah, generation after generation, even unto Moses our Master, peace be unto him!

(36) All of the scholars who rose up after the compilation of the Talmud and builded upon it, thereby gaining fame for their scholarship, are called Gaonim. All the Gaonim who flourished in Eretz Yisrael, in the land of Shinar, in Spain and in France studied searchingly the path of the Talmud, and brought to light its hidden mysteries, and clarified its treatises, for its path is an extremely deep path, Moreover, being written in Aramaic, blended with other languages, a vernacular understood by the inhabitants of Shinar when the Talmud was compiled; whereas in other places, and even in Shinar during the period of the Gaonim, no man understood that language unless he received special instructions therein.

(37) In addition the people of each and every city propounded many questions to their contemporary Gaonim for the elucidation of impenetrable texts in the Talmud, to whom the latter responded according to their wisdom, and such interrogators collected the responsa in book form, out of which they gained understanding.

(38) The Gaonim in each and every generation compiled also exegetical works on the Talmud, some of among them interpreted particular laws; of among others particular chapters which had been the subject of inquiry in his days, and of among still others, whole Tractates and Orders.

(39) They also compiled treatises on judicial decisions concerning that which is forbidden, or permitted, guilt or innocence, matters which were the need of the hour, so as to keep in touch with education, even he who is not capable of penetrating the depths of the Talmud. Of such was the Godly work of the Gaonim in Israel from the close of the Talmud even till this time, which is in the eighth year after the eleventh century since the destruction of the (Second) Temple, and which is also the year four thousand nine hundred and thirty-seven since the creation of the world.

(40) In this age, with afflictions mightily intensified, the pressure of the hour weighing heavily upon everybody, when the wisdom of our wise did perish and the prudence of our prudent was hid, all commentaries, treatises, and responsa which the Gaonim compiled and considered by them as clear text are perplexities in our day and only a select few comprehend the subject matter thereof, not to speak of the Talmud itself, both the Babylonian and the Jerusalemean, the Sifra, Sifre and Tosefta, which require a broad understanding, a soul endowed with wisdom and lengthy reflection whenafter one may find the right path therein, to ascertain the things which are forbidden and the things which are permitted, or to fathom the how and why of the other laws of the Torah.

(41) Therefore, have I, Moses son of Maimon, of Spain, girded up my loins, and, supporting myself upon the Rock, blessed be He! made a comprehensive study of all those books and minded myself to construct out of all

these compilations a clear summary on the subject of that which is forbidden or permitted, defiled or clean along with the other laws of the Torah, the whole scope in pure language and concise style, so that the Oral Torah be entirely methodical in the mouth of everybody, without query and without repartee, without the contentious thus of one and such of another, but clear text, cohesive, correct, in harmony with the law which is defined out of all these existing compilations and commentaries from the days of our Holy Master till now; (42) so that all laws be open to young and old, whether they be laws concerning each and every commandment or whether they be laws concerning matters instituted by scholars and prophets. The main object of the matter being, that no man shall have a need of any other compilation in the world for any law of the laws of Israel, but this compilation shall be a cyclopedia of the whole Oral Torah together with a code of the statutes, customs and edicts which were enacted since the days of Moses our Master until the close of the Talmud, even as they were interpreted for us by the Gaonim in all their compilations which were compiled by them since the Talmudic era. Therefore, have I named this compilation Mishnah Torah; for, when one studies Holy Writ first and thereafter reads this Work, he obtains herefrom a complete knowledge of the Oral Torah, having no need to read any other book in between them.

7. בית יוסף הקדמה

ואם יאמר אדם בכל דין שיצטרך לחקור שרשו ומוצאו בדברי הגמרא והמפרשים והפוסקים כולם יכבד הדבר עליו מאד. כל שכן כי ילאה למצוא הפתח לדעת מקום הדין בתלמוד. כי עם היות שזיכנו הקדוש ברוך הוא לביאור הרב המגיד ז"ל ולהיביר רבינו ירוחם המורים לנו מקומות הדינים בתלמוד. המעיין בהם יבחין ויכיר חסרונו אם לא יהיה לו היקף גדול בתלמוד. וגם במקומות רבים יחפש ולא ימצא בדבריהם מורה מקום לאותו הדין. אם מגיד המשנה להיות הדין ההוא שלא על פי גירסת הרמב"ם ז"ל או שטתו. ואם רבינו ירוחם להיותו מקצר לפעמים מלהביא כל הדיעות הנאמרות בדין ההוא. אם להיותו כותב המורה מקום בקצת מקומות דרך כלל והמקום שמורה אליו הדין ההוא אינו חוזר אלא לחלק או חלקים מהכלל ההוא ולא לשאר. וילאה המעיין לבקש כל החלקים במקום ההוא אשר הורה אליו ולא ימצא. והגם כי ידע מקום הדין בגמרא יצטרך לעיין כל הסוגיא ההיא עם פירוש רש"י ותוספות ואח"כ לעיין בדברי הרי"ף והרא"ש והר"ן והמרדכי ואח"כ לעיין בהרמב"ם ושאר פוסקים וגם בדברי תשובות הגדולים הנמצאות אצלו לדעת אם הדין ההוא מוסכם מהכל או אם יש בו מחלוקת וכמה מחלוקות בדבר וכדברי מי ראוי להכריע. וזה דבר מבואר בעצמו שהוא דבר שאין לו קצבה:

ואם בדין הבא ליד האדם כך במי שרוצה לידע שרשי כל הדינים על בוריים ולהקיף דברי כל החולקים בהם וחלוקי דברי כל אחד ואחד מהם על אחת כמה וכמה שיבצר ממנו. שאפילו יעיין בכל דין ודין דברי הגמרא והמפרשים ודברי כל הפוסקים שהוא טורח גדול מאד השכחה מצויה באדם ומה גם בדברים רבי הסתעפות ונמצא יגע לריק ח"ו:

ואם יאמר אדם לבחור בספרי הקוצרים כסמ"ק והאגור והכל בו. באמת שזו דרך קצרה וארוכה כי מעולם לא יוכל לדעת שום דין כהלכתו. ובפרט בספר האגור כי בהרבה מקומות מביא לשון הטור כהוייתו והלשון ההוא צריך נגר ובר נגר דיפרקיניה והוא ז"ל מעתיקו כמו שמצאו. גם במקומות מביא פוסק אחד להתיר בלי שום חולק במקום שכל גדולי ישראל חולקים ואוסרים וגם הפוסק ההוא שמביא אותו הדין להתיר כתב שיש לגמגם בו. והוא ז"ל כתב דברי ההיתר ולא זכר דברי הגמגום הנזכר בדברי הפוסק ההוא עצמו. דוק במה שכתב בסימן תל"ד על גלגל המגלגל מים ובגלגל קבועים כלים קטנים נקובים בכונס משקה. ועיין במה שכתבתי עליו בטור יו"ד סימן ר"א ותשכח דהכי היא כמה דאמינא: על כן אני הדל באלפי יוסף במוהר"ר אפרים במוהר"ר יוסף קאר"ו זלה"ה קנאתי לה 'צבאות ונערת חצני לסקל המסילה והסכמתי לחבר ספר כולל כל הדינים הנוהגים בביאור שרשיהם ומוצאיהם מהגמרא עם כל חילוקי סברות הפוסקים איש לא נעדר. ולא ראיתי לעשות ספר זה חיבור בפני עצמו כדי שלא יצטרך לכפול ולכתוב דברי מי שקדמני ולכן הסכמתי לסמכו לאחד מהפוסקים המפורסמים. ועלה בדעתי לסמכו לספר הרמב"ם ז"ל להיותו הפוסק היותר מפורסם בעולם. וחזרתי בי מפני שאינו מביא אלא סברא אחת והייתי צריך להאריך ולכתוב סברות שאר הפוסקים וטעמם. ולכן הסכמתי לסמכו לספר ארבעה טורים שחבר הרב רבינו יעקב בן הרא"ש ז"ל כי הוא כולל רוב דעות הפוסקים:

8. https://truthnet.org/TheMessiah/3_Books_of_Judaism/Timeline_Books_Judaism.jpg

Books of Judaism

The Tanakh Consists of what is understand in Christianity as the Old Testament. The Tanakh is divided into 3 parts. They were written between 1400 B.C. to 425 B.C.

The Torah (5 Books of Moses)
The Prophets
The Writings

The Oral Law, was committed to written paper by Judah the Prince in the 2nd Century. The Oral Law is known as the Mishnah.

With the scattering of the Jews two schools of Jewish thought were established. One in Palestine and the other in Babylon. Both schools used the Mishnah and wrote running dialogues on the various subjects of the Mishna. These comments are known as the *Palestinian* and *Babylonian Talmud*.

The Palestinian Talmud was completed A.D. 410 and the Babylonian A.D. 500.

Midrash means "to seek" are explanations of Law (Halakhic) and Commentary (Haggadic) which helped explain the meaning of biblical literature.

The Zohar, "Book of Splendor" was compiled in the 13th century in Aramaic. Jewish Mysticism, containing Gnostic concepts requiring the secret knowledge. Used by false Messiah's such as Shabbetai Tzvai and Jacob Frank to justify claims of Messiah.

The Targum is the Aramaic translation of the Hebrew Bible. Because Hebrew was not known by all the Aramaic speaking Jews, an "Interpreter" would read the verse in Aramaic interpreting the passage as it was read. These interpretations were written down and became known as Targums.

70 year period between First and Second Temple. 586-516 BC

The second Temple period ended with its destruction in A.D. 70 by the armies of Rome under Titus.

The Tanakh (Hebrew Bible)

Mishnah   **Talmuds**
Palestinian Talmud
Babylon Talmud

Zohar

Targums

Midrash

The First Temple Period

The Second Temple Period

Biblical Judaism
2100 B.C. to 331 B.C.

Hellenic Judaism
331 B.C. to 135 A.D.

Rabbinical Judaism
135 A.D. to 1750 A.D.

Modern Judaism
1750 A.D. to Present